

EU-NYTT

Åtta nya ämnen på kandidatförteckningen

Den 15 december 2010 förde Echa upp åtta nya ämnen på EU:s kandidatförteckning över ämnen med särskilt farliga egenskaper.

De ämnen som förts upp är:

- Kromtrioxid, syror som tillverkats av kromtrioxid och dess oligomerer, kobolt (II) sulfat, kobolt (II) dinitrat, kobolt (II) karbonat, kobolt (II) diacetat, 2-metoxietanol och 2-etoxietanol.

De två sistnämnda är så kallade glykoletrar som används som lösningsmedel i färg. Kromföreningarna används som träskyddsmedel och till ytbehandling av metall. Det gör även de flesta av koboltföreningarna. Elva nya ämnen hade föreslagits av EU:s medlemsländer men bara åtta av dem fördes upp på kandidatförteckningen. Övriga tre, tre olika former av triklorbensen, avslogs eftersom Echas medlemsstatkommitté inte ansåg att den information som finns idag räcker för att avgöra om ämnena är långlivade, bioackumulerande och giftiga. Ämnen som tas upp på kandidatförteckningen har särskilt farliga egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljön. De kan till exempel vara cancerframkallande, hormonstörande, svårnedbrytbara, skada fortplantningsförmågan eller påverka arvsmassan.

Kommittén har också uttalat sitt stöd för Echas förslag till uppdatering av bilaga XIV i Reach. Det betyder att följande åtta ämnen på kandidatförteckningen i framtiden kan komma att kräva tillstånd för att få användas inom EU:

- diisobutylftalat (DIBP), diarseniktrioxid, diarsenikpentoxid, blykromat, blyulfokromat (C.I. Pigment yellow 34), blykromatmolybdatsulfat (C.I. Pigment red 104), tri(2-kloretyl)fosfat och 2,4-dinitrotoluen.

Kommittén och Echa är överens om att det inte finns några skäl att rekommendera undantag från kravet att söka tillstånd för dessa ämnen.

Slutgiltigt beslut om ämnena ska föras in på bilaga XIV tas av Europeiska kommissionen.

Källa: www.kemi.se 2010-12-17 Kontakt: [Reach-upplysningen](mailto:Reach-upplysningen@kemi.se)

Förteckning över kandidatämnen:
https://www.kemi.se/upload/Forfattningar/Reach/Amnen_pa_kandidatforveckningen_konsoliderad.pdf

Förteckning över ämnen som rekommenderas för tillståndskrav:
http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/annex_xiv_rec/second_subst_spec_doc_en.asp

Återförsäljare informerar inte om farliga ämnen

Fyra av fem stora återförsäljare informerar inte lagenligt om innehållet av särskilt farliga kemikalier i sina produkter. Det visar en undersökning gjord av Europeiska miljöbyrån (EEB).

Enligt Reachförordningen har leverantörerna en informationsskyldighet att svara inom 45 dagar om någon ställer frågor kring produkter som innehåller särskilt farliga ämnen med en koncentration över 0,1 procent. Men när Europeiska miljöbyrån skickade ut 158 förfrågningar till stora leverantörer kom bara svar från hälften av dem. Bara 22 procent av bolagen gav dessutom tillfredsställande information. I Sverige var det två bolag som inte svarade alls, enligt Naturskyddsföreningen: verktygs- och hus-

hållskedjan Järnia och Martin shop som saluför sexhjälpmedel. Regeln om informationsskyldighet inom 45 dagar trädde i kraft 2008.
Källa m-plus nr 12 • 20 oktober 2010

Lista ska lugna kemikalieberoende företag

Den europeiska kemikaliemyndigheten Echa lovar att snart presentera en lista över vilka kemikalier som redan nu är registrerade i enlighet med lagstiftningen Reach. Kemikalieanvändare är oroliga över ovissheten.

Senast 30 november 2010 skulle kemikalier som används registreras hos Echa. Annars inträder ett förbud mot användningen. Nedströmsanvändare har hört av sig och är oroliga för att leverantörer inte har registrerat de kemikalier som behövs, rapporterar Ends Europe. Det är för att stävja det problemet som Echa vill offentliggöra inregistrerade ämnen. Av listan ska också framgå för vilket ändamål kemikalierna är registrerade. Däremot ska inte namnet på företaget som har registrerat ämnet publiceras. Echa räknar med att ha tagit emot runt 38 000 underlag (dossier). för ungefär 5 000 ämnen till den 30 november 2010.
Källa m-plus nr 14 • 9 december 2010

Reach-info ska släppas utan dubbelkoll

EU:s kemikaliemyndighet Echa har tills nu kontrollerat att den information som lämnas vid bolagens registrering enligt Reach inte är konfidentiell innan den offentliggörs, men nu anser man att det tar för lång tid. Från 1 december 2010 har Echa inte längre kontaktat bolagen för dubbelkoll. Däremot har bolagen fortfarande chans att själva gå in och ändra i sina

dossierer. Av 2 500 registrerade ämnen har Echa ännu bara hunnit informera om ca 180.
Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

Straffavgift för bluffande kemiföretag

Registreringen av s.k. högvolum- och SVHC-ämnen i Reach har nu avslutats. Företag som uppgett att de är mindre än de är för att slippa undan registreringsavgift kommer att straffas, meddelar Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa.

Från 1 december kan Echa komma att dela ut straffavgifter på upp till 20 700 euro för de företag som försökt fuska sig till en lägre avgift. När företagen anger sin storlek i registreringen ska deras ägarskap, röstberättigande och relation till andra företag tas med i beräkningen. Det har Echa tidigare påmint om. Företagen har nu också en chans att själva korrigera sin storlek om de av misstag skrivit fel. Deadline för registrering gick ut sista november. Sedan 1 december är det därmed förbjudet att tillverka, importera eller använda kemikalier som inte registrerats enligt EU:s kemikalielagstiftning Reach. Till stoppdatumet hade 24 675 ärenden kommit in, gällande 4 300 farliga ämnen. Omkring 86 procent av registreringarna gjordes av stora företag, resten av små eller medelstora företag. 19 procent av registreringarna gjordes av företag som representerade tillverkare utanför EU. De flesta av registreringarna kom från företag baserade i Tyskland, Storbritanien, Nederländerna, Frankrike och Belgien. 2,7 procent av alla ärenden kommer från Sverige.
Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

INFO FRÅN KEMI

Få butiker kontrollerar kemiska produkter

Bara en tredjedel av 1 378 undersökta butiker gör egna kontroller av kemiska produkter i deras eget sortiment. Flera säljer även produkter som kräver tillstånd fast de själva saknar det, uppger Kemi.

Tillsammans med 129 kommuner har KemI granskat detaljhandels hantering av kemiska produkter år 2009-2010. Nära 45 000 produkter granskades, varav 1 282 fick anmärkningar och 851 stoppades helt från försäljning. Av de 1 282 bristfälliga produkterna hade 35 % bristande barnskydd, 34 % saknade kännbar varningsmärkning, 23 % saknade svensk märkning, 7 % saknade helt barnskyddande förslutning och 6 % var tvättmedel med för hög fosforhalt.

Under granskningen framkom också att bara en tredjedel av 1 378 granskade butiker själva kontrollerar att produkter har barnskydd och kännbar varningsmärkning när så krävs. Fyra av tio butiker gör egna stickprovskontroller för att säkerställa att barnskydden fungerar. Ett mindre antal butiker) säljer produkter som det krävs tillstånd för att hantera, men av dem medgav en tredjedel att de saknade försäljningstillstånd från Länsstyrelsen och mindre än hälften av dem kontrollerar om köparen har tillstånd att hantera produkten. Några exempel på produkter som granskades är textiltvättmedel, rengöringsmedel, motoroljor och tändvätskor.

Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

Läs mer under:

http://www.kemi.se/upload/trycksaker/pdf/tillsyn/tillsyn5_10.pdf

Stort intresse för samarbete om lantbrukskemikalier

189 kommuner har anmält sig till KemI:s och NV:s projekt om kemikalier i lantbruket under 2011. Det är det största deltagarantalet någonsin.

Projektet går ut på att KemI och NV utbildar kommunernas inspektörer i aktuella regler för växtskyddsmedel. Kommunerna ska sedan

kontrollera att lantbruksföretagen ute i landet använder växtskyddsmedel på rätt sätt. I kontrollerna ingår bland annat att se till att reglerna för att använda växtskyddsmedel följs och att de medel som används är godkända. Syftet är att minska hälso- och miljöriskerna så att lantbrukarna får bättre arbetsmiljö, att vi får säkrare livsmedel och att tillsynen blir enhetlig och effektiv över hela landet. Inspektörerna får också tillfälle att informera om nya regler. Kontrollerna ska utföras under 2011 och alla företag som inspekteras får information om detta. Upptaktsdagar för deltagarna anordnas i Nässjö den 20 januari och i Stockholm den 25 januari 2011.

[Mer information för deltagare](#)

Källa: www.kemi.se Kontakt: [Eva Orsmark](#)

SKÅNENYTT

Reach-projektet 2010/2011

Från och med den 1 januari 2011 finns det (i 26 kap 3 § miljöbalken) en ny grund för fördelning av tillsynsansvaret inom kemikalieområdet. Närmare precisering av detta ansvar kommer att finnas i miljötillsynsförordningen. Se lästips.

Den nya miljötillsynsförordningen beräknas träda ikraft i mars 2011. Eftersom tillämpning av Reach-regler kräver en god kunskap avseende märkning och klassificering av kemiska produkter anordnade projektgruppen för länets Reach-projektet en utbildningsdag med inriktning på praktisk tillämpning av CLP-regler. Utbildningsdagen äga rum den 5 oktober 2010 i Lund och samlade ca 80 deltagande.

Se presentationer från utbildningsdagen samt övrig info om det fortsatta Reach-projektet under: http://www.lansstyrelsen.se/skane/miljosamverkan/skane/Projekt_och_rapporter/reach_fortsatt_arbete/

ÖVRIGT

Forskare larmar om flamskyddsmedel

145 forskare från 22 länder har skrivit under ett upprop som manar till försiktighet med flamskyddsmedel. Enligt uppropet har de få flamskyddsmedel som förbjudits ersatts med en stor mängd liknande, troligen lika farliga ämnen.

Åke Bergman, professor i miljökemi vid Stockholms universitet, är en av initiativtagarna.

– Det händer alldeles för lite. Efter många, många år av forskning kan man uppnå ett enstaka förbud eller frivilligt tillbakadragande, men sedan ersätts de omedelbart av mycket snarlika substanser, säger Åke Bergman till Svenska Dagbladet. Enligt uppropet är nyttan med klorerade och bromerade flamskyddsmedel tveksam. De fördröjer branden en kort stund, men avger sedan så giftiga gaser att de kan vara dödliga. Åke Bergman säger att forskarnas enighet kring ett miljögift inte har varit så stor sedan asbesten diskuterades.

Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

Endosulfan och HBCDD bör fasa ut

Stockholmskonventionen anser att det krävs globala åtgärder mot flamskyddsmedlet HBCDD. En plan med bland annat alternativa ämnen ska tas fram.

Hexabromcyclododekan eller HBCDD är ett syntetiskt ämne som används som flamskyddsmedel i textilier och byggmaterial, skriver KemI. Det förekommer inte naturligt och tas upp av levande organismer, vars reproduktion därmed störs. Ämnet har tidigare rekommenderats för utfasning, men nu anser Stockholmskonventionens internationella expertgrupp att dess egenskaper kräver globala åtgärder. Vid

ett möte i Genève beslutade gruppen att en riskhanteringsplan med bland annat tillgängliga alternativ och socioekonomiska kostnader ska tas fram till nästa års möte. Då ska gruppen besluta om rekommendationer för utfasning. Expertgruppen vill även att det giftiga bekämpningsmedlet Endosulfan fasa ut. Det används mycket i utvecklingsländer på grödor som soja, bomull, ris och te.

Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

Läkemedelsforskare varnar för kemisk cocktail

En ny avhandling visar att blandningen av fem undersökta produkter som var och en för sig inte har någon påverkan alls på mikroalger har en nästan 30-procentig effekt tillsammans.

Dagens metoder för att bedöma miljörisker av läkemedel räcker inte till. Det visar forskning från Göteborgs universitet. I synnerhet vet man lite om vilka effekter kombinationer av olika substanser, så kallad kemisk cocktail, kan ha. Ämnen som var för sig inte innebär någon fara kan orsaka skador när de kombineras med andra, visar den nya forskningen. Sara Brosché på Institutionen för växt- och miljövetenskaper vid Göteborgs universitet som står bakom resultatet efterlyser därför bättre miljöriskbedömningar.

– Framförallt måste man inkludera kombinerade effekter av flera av läkemedel för att spegla hur situationen i naturen verkligen ser ut, säger hon.

Källa: m-plus nr 14 • 9 december 2010

Regeringen vill ha högre krav på leksakers säkerhet

Regeringen har den 2 december 2010 beslutat att ny lag om leksakers säkerhet ska lämnas över till riksdagen för beslut i början av 2011.

De nya reglerna innebär att högre krav ställs på leksakers säkerhet och på säkerhetsarbetet hos dem som tillhandahåller leksaker. Till exempel krävs en mycket bättre kontroll på vilka kemikalier leksaken innehåller och många kemikalier förbjuds eller begränsas.

- Föräldrar och barn ska känna sig trygga med leksaker. Med de nya reglerna kan myndigheterna ingripa mer kraftfullt för att få bort farliga leksaker från marknaden. Dessutom ska samma regler gälla både butiker och förskolor. Offentlig verksamhet ska inte bli en avstjälpningsplats för farliga leksaker, säger konsumentminister Birgitta Ohlsson.

Regeringen har prioriterat barnens säkerhet i arbetet med de nya reglerna. Samtidigt ska spelreglerna vara rättvisa också för företagen. De nya reglerna ska börja tillämpas den 20 juli 2011. Vad gäller kemikalier dröjer det ytterligare två år, för att branschen ska hinna ställa om sin produktion. *Källa: Pressmeddelande 2 december 2010 Statsrådsberedningen*

BESLUT AV INTRESSE

Högsta domstolen underkänner kemikalievillkor för andra gången

Redan 2006 underkände Högsta domstolen, HD, kemikalievillkor som Miljööverdomstolen, MÖD, bestämt. Nu har samma sak hänt igen. HD underkände (2010-11-18, mål nr T 1356-08) kemikalievillkor om krav på kunskaper som enligt MÖD:s domskäl uppgavs gälla kemikalernas farlighet eller sålunda deras inneboende egenskaper. HD:s utgångspunkt för bedömningen var att villkor i tillstånd ska utformas så att det tydligt framgår för verksamhetsutövaren vad villkoret innebär och hur det avgränsats och så att det kan konstateras om en överträdelse har förekommit eller inte. HD återförvisade målet i aktuella delar till MÖD. Saken gällde en

ansökan från Volvo om tillstånd till befintlig och utökad verksamhet på Torslandaområdet. *Källa: <http://www.jpinfo.net/se/JP-Miljonet/2010-12-22>*

Läs mer under:

<http://www.juridikdirekt.se/kemikalievillkor-som-inte-ansags-tillrackligt-preciserat-upphavdes-%E2%80%93-referat-av-hd-dom/>

HD:s dom 2010-11-18, mål nr T 1356-08

<http://www.hogstodomstolen.se/Domstolar/hogstodomstolen/Avgoranden/2010/2010-11-18%20T%201356-08%20dom.pdf>

Landsting får stoppa ämne vid upphandling

När landstinget i Jämtland krävde triclosanfria produkter i en upphandling överklagade en leverantör, men nu ger Regeringsrätten landstinget rätt i en prejudicerande dom.

Landstinget ställde krav på en triclosanfria operationstråd vid en upphandling och hänvisade både till miljöbalkens hänsynsregler och sitt eget mål att öka mängden miljöanpassade läkemedel, kemikalier, produkter och tjänster. Tillverkaren Johnson & Johnson ansåg dock att kravet var oproportionerligt i förhållande till hur små mängder av ämnet som ingår i tråden och överklagade. Dåvarande länsrätten gav landstinget rätt, men kammarrätten gick efter överklagan på företagets linje och ändrade domslutet. Nu ändrar Regeringsrätten utgången igen och slår fast att upphandlande myndigheter har stor frihet i sina krav. Kravet som landstinget ställde har "en objektiv utformning" och är inte diskriminerande mot någon leverantör. Triclosan är ett antibakteriellt ämne, giftigt för bland annat vattenlevande organismer.

Källa: m-plus nr 13 • 10 november 2010

REGELVERKSNYHETER

Ny formulering i 26 kap 3 § MB som tar bort det kommunala "monopolet" över kemikalietillsynen

26 kap.3§ /Träder i kraft I:2011-01-01/
Tillsynen utövas av Naturvårdsverket, generalläkaren, länsstyrelsen, andra statliga myndigheter och kommunerna (tillsynsmyndigheter), i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Bestämmelser om tillsyn finns också i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Varje kommun utövar genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt 9 kap., med undantag för sådan miljöfarlig verksamhet som kräver tillstånd, och över avfallshanteringen enligt 15 kap.

Regeringen får meddela föreskrifter om att en tillsynsmyndighet får överlåta åt en kommun som begär det att i ett visst avseende utöva sådan tillsyn som annars skulle skötas av en statlig tillsynsmyndighet. Detta gäller inte verksamheter som utövas av Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materialverk eller Försvarets radioanstalt. Lag (2010:1542).

Övriga regeländringar från 1 januari 2011

SFS 2008:245

[Förordning \(2008:245\) om kemiska produkter och biotekniska organismer.](#)

Senast ändrad genom [\(2010:1066\)](#).

KIFS 2010:8

[Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter \(KIFS 2008:3\) om bekämpningsmedel \(PDF, 258 kB\).](#)

Ändring: Bilagor 6, 7, 8 och 9 (växtskyddsmedel, biocidprodukter).

[PM om ändringsföreskriften.](#)

KIFS 2010:7

[Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter \(KIFS 2008:3\) om kemiska produkter och biotekniska organismer \(PDF, 160 kB\).](#)

Ändring: ändr. 4 kap. 1 § och 5 kap. 39 §, ny 5 kap. 6 §, ny bil. 3 (klassificering och märkning av särskilt farliga produkter, metylenklorid, elektriska och elektroniska produkter, användningar som undantas från import-exportförbud).

[PM om ändringsföreskriften.](#)

Lästips!

[Forum för giftfri miljö 18 november](#)

Talarnas presentationer från Forum för Giftfri miljö den 18 november 2010:

http://www.kemi.se:80/templates/Page_637_0.aspx

Betänkande

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11: MJU3, Kemikalietillsynen

http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3322&dok_id=GY01MJU3

Remisser

Förslag till ändringar i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel

http://www.kemi.se/templates/News_5983.aspx

Kurser av intresse:

FORUM FÖR LÄKEMEDEL & MILJÖ –
18 januari 2011 kl 9.30

<http://www.soundscape.nu/download/18.792205f912c9699a03f800014383/Inbjudan.pdf>

Jolanta Green, Miljöavdelningen,
Miljöskyddsenheten - Industri.